

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Директор Навчально-наукового інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК

28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕНЕДЖМЕНТ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 23 Соціальна робота
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма бакалавр
(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією ННПП

28 серпня 2024 р.

Голова _____
Юлія БОНДАРЕНКО, доктор педагогічних наук, професор

Розробник:

ІУНОВА Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної
роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри
канд. пед. наук, доцент

Анжела ПОЛЯНИЧКО

Сумський державний педагогічний університет

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Освітній ступінь: бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
4-й		-й	
Семестр			
Загальна кількість годин – 150		7-й	-й
		Лекції	
		26 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		94 год.	год.
		Консультації:	
2 год.	год.		
Вид контролю: екзамен			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Ознайомлення з основами менеджменту у соціальній роботі та технологіями здійснення менеджменту у соціальній роботі в сучасних умовах. Розкриття теоретичних основ здійснення управління у соціальній сфері, обґрунтування змісту й методів менеджменту у соціальній роботі, дослідження функціональних основ менеджменту, висвітлення основ управління персоналом в організаціях соціальної сфери, вивчення самоменеджменту як структурної складової менеджменту у соціальній роботі.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Майбутні менеджери соціальної сфери зможуть розвинути професійні надбання, напрацьовані в результаті виконання робочої програми навчальної дисципліни «Менеджмент у соціальній роботі» завдяки вивченню наступного блоку дисциплін професійно-орієнтованої підготовки: «Соціальне проектування», «Маркетинг у соціальній сфері», «Соціальна робота за кордоном», «Соціальна політика в Україні».

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	ПРЗ 2	Знати компоненти та закономірності організації соціальної сфери; основні складові процесу менеджменту у соціальній роботі.
	ПР 5	Знати принципи та функції менеджменту у соціальній роботі, складові самоменеджменту працівника соціальної сфери.
	ПРЗ 8	Знати підходи, моделі та методи взаємозв'язку суб'єктів та об'єктів менеджменту у соціальній роботі.
Уміння	ПРУ 4.	Уміти виявляти та аналізувати проблеми управління конкретної установи соціальної сфери; використовувати інструменти менеджменту у соціальній роботі.
	ПРУ 6.	Уміти застосовувати менеджерські методи, готувати рішення в соціальній сфері.
	ПРУ 7.	Уміти аналізувати та впорядковувати становище з управлінням персоналом у соціальній сфері; розробляти проекти надання послуг в умовах конкретної установи соціальної сфери.
Комунікація	ПРК 1	Кваліфіковано надавати інформацію про існуючі установи соціального захисту та необхідні для зарахування документи.
	ПРК 2.	Сформувати навички застосування нормативно-правових актів при вирішенні професійних завдань.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	студент/-ка демонструє повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
Б	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, з певною систематичністю виконує практичні завдання, передбачені навчальною програмою; виявляє переважно конструктивний і репродуктивний характер використання набутих знань та умінь.
С	студент/-ка виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішно виконує практичні завдання, засвоїв/-ла основну та додаткову літературу, виявляє здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента/-ки наявні незначні помилки.
Д	студент/-ка виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент/-ка спроможний/-на усунути їх із допомогою викладача/-ки.
Е	виставляється студентів/-ці, відповідь якого/-ї під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.
F	студент/-ка не спроможний/-на до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни. студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни
FX	студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни на достатньому рівні, але рівень залишкових знань та умінь дозволяє повторне складання підсумкового контролю за результатами самостійної підготовки.

Розподіл балів, які отримують студенти

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ												ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	ВСЬОГО
РОЗДІЛ 1						РОЗДІЛ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	7	7	7		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі **методи контролю**:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда;
- методи письмового контролю: тестові завдання, розв'язання задач і вирішення проблемних ситуацій репродуктивного, конструктивного і творчого рівнів;
- методи практичного контролю: виконання самостійних завдань;
- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

6. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ І ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Тема 1. Визначення суті і змісту менеджменту у соціальній роботі.

Категорії «управління» і «менеджмент». Напрями (теорії) розвитку менеджменту як системи знань: «класична» або «традиційна» школа; школа «людських відносин» або «людської поведінки»; «емпірична школа»; «школа соціальних систем»; школа «науки управління»). Підсистеми менеджменту за напрямками реалізації функцій (виробничий менеджмент, фінансовий менеджмент, маркетинг). Структурні компоненти менеджменту (організація; функції управління; управлінські рівні; методи менеджменту; стилі керівництва; комунікації; управлінські рішення). Основні підходи дослідження взаємозв'язку менеджменту і управління (конкретно-історичний; комплексний; аспекtnий; системний). Предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту. Розуміння менеджменту соціальної роботи. Предмет і продукт менеджменту соціальної роботи. Складові процесу менеджменту соціальної роботи. Основні принципи менеджменту соціальної роботи.

Тема 2. Концептуальна еволюція менеджменту у соціальній роботі.

Історія розвитку. Розвиток управлінської науки в Україні. Характеристика зарубіжних шкіл управління. Сучасні підходи до розуміння менеджменту соціальної роботи.

Тема 3. Організація як соціальне утворення. Поняття організації та її ознаки. Закони організації. Суть організації соціальної сфери (визначення, послідовність процесів життєдіяльності, об'єднуючі атрибути, компоненти, особливості). Особливості організації соціальної роботи з точки зору соціальних явищ. Особливості організації соціальної роботи з точки зору соціальних проблем. Особливості організації соціальної роботи з точки зору професійної спрямованості соціальних працівників. Процесуальний та інституціональний аспект організації соціальної роботи. Фази життєвого циклу організації соціальної роботи. Організаційні структури управління організаціями (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична).

Тема 4. Структура менеджменту у соціальній роботі. Трирівнева структура управління соціальною роботою в Україні. Заклади соціальної роботи. Специфіка управління закладом соціальної роботи. Управлінська праця менеджерів соціальної роботи (мета управлінської праці, предмет управлінської праці, засоби управлінської праці, характеристика управлінської праці, продукт управлінської праці). Порівняльна характеристика типів керівників (демократичний, авторитарний,

ліберальний). Керівник і лідер основні функції керівника. Керівництво, влада, лідерство та авторитет. Вимоги до сучасного стилю керівництва. Основні якості сучасного менеджера. Етична роль менеджерів в організації.

Тема 5. Функції менеджменту у соціальній роботі. Планування як функція менеджменту соціальної роботи (сутність функції планування; етапи стратегічного планування; програмно-цільове управління). Організація як функція менеджменту соціальної роботи (поняття організаційної діяльності; норми керованості; взаємини повноважень; побудова організації). Мотивація як функція менеджменту соціальної роботи (основні поняття, змістовні теорії мотивації; процесуальні теорії мотивації; форми визнання та оцінки результатів праці. Контроль як функція менеджменту соціальної роботи (поняття та види управлінського контролю, етапи процесу контролю; контроль в соціальній роботі).

Тема 6. Методи менеджменту у соціальній роботі. Сутність і призначення методів менеджменту соціальної роботи. Специфіка трьох груп методів управління (економічні, організаційно-розпорядницькі і соціальні). Економічні методи управління. Адміністративні методи управління. Соціально-психологічні методи управління. Соціальні проекти як інструмент менеджменту соціальної роботи. Моделі як інструмент менеджменту соціальної роботи. Програми як інструмент менеджменту соціальної роботи.

Тема 7. Інформаційне забезпечення менеджменту у соціальній роботі. Роль і значення інформації в управлінській діяльності. Класифікація управлінської інформації. Відкрита і закрита інформація. Джерела інформації. Джерела зовнішньої інформації для прийняття управлінських рішень. Канали поширення і носії інформації. Змістовні і якісні вимоги до управлінської інформації. Операції, які проводяться з управлінською інформацією. Аналіз зовнішньої інформації. Вимоги до поширення і захисту управлінської інформації. Як охороняти комерційну таємницю організації. Робота керівника з документами (порядок складання й оформлення організаційно-розпорядницьких документів, робота з вхідними документами, робота з внутрішніми і вихідними документами, робота з документами по кадрах).

Тема 8. Управлінські рішення в менеджменті у соціальній роботі. Роль управлінських рішень в менеджменті соціальної роботи. Класифікація управлінських рішень. Вимоги до управлінських рішень. Основні правила і підходи до прийняття управлінських рішень (визначення проблеми; аналіз проблеми; визначення альтернативних рішень; оцінка альтернатив і вибір найкращої; виконання рішення і оцінка результату). Умови успішного ухвалення управлінських (права, повноваження, обов'язковість,

компетентність, відповідальність, обґрунтованість, своєчасність і пріоритетність). Фактори впливу на процес ухвалення управлінського рішення (особисті якості менеджера, стиль управління, середовище, система комунікації, застосування сучасних технологій). Ризики у процесі прийняття управлінського рішення.

РОЗДІЛ II ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ОРГАНІЗАЦІЯХ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Тема 9. Кадрове забезпечення соціальної роботи. Історичні аспекти кадрового менеджменту. Зміст процесу управління персоналом. Складові процесу управління персоналом (визначення потреби в робочій силі; набір персоналу; підбір працівників; визначення зарплати і пільг; навчання і консультування працівників; оцінка трудової діяльності; підготовка керівних кадрів і їх просування; поточне управління персоналом; профорієнтація і соціальна адаптація працівників). Профорієнтація й адаптація нових працівників. Атестація персоналу.

Тема 10. Формування колективу в організації. Трудовий колектив і соціальна відповідальність організації. Стадії і етапи розвитку трудового колективу. Управління групами в організаціях. Формальні і неформальні групи. Конфлікти в трудовому колективі (поняття, природа, значення і симптоми конфліктів; типологія, спрямованість, розвиток і наслідки конфліктів; способи попередження конфліктів у трудовому колективі; методи управління конфліктами; типові стилі поведінки в конфліктних ситуаціях). Корпоративна культура в управлінні. Етичні цінності корпоративної культури.

Тема 11. Теорія і практика мотивації персоналу. Специфіка й особливості трудової мотивації. Матеріальне (економічне) стимулювання. Нематеріальне стимулювання. Сучасні теорії мотивації працівників. Конкретні методи і комплексна мотивація персоналу. Оцінка і формування мотивації персоналу. Досвід компаній мотивації підлеглих.

Тема 12. Самоменеджмент як структурна складова менеджменту у соціальній роботі. Визначення, сутність, цілі і переваги самоменеджменту. Самопізнання і самооцінка менеджера. Значення часу й основні причини його втрат. Способи заощадження і ефективного використання власного часу. Функції самоменеджменту (поняття функцій самоменеджменту; функція «визначення мети»; функція самоменеджменту «планування»; функція самоменеджменту «рішення»; функція самоменеджменту «організація і реалізація»; функція самоменеджменту «контроль»).

6.2. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин										
	Денна форма						Заочна форма				
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.
РОЗДІЛ I											
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСНОВИ											
МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ											
Тема 1. Визначення суті і змісту менеджменту у соціальній роботі	4	2	2								
Тема 2. Концептуальна еволюція менеджменту у соціальній роботі	12					12					
Тема 3. Організація як соціальне утворення	20	4	4			12					
Тема 4. Структура менеджменту у соціальній роботі	4	2	2								
Тема 5. Функції менеджменту у соціальній роботі	20	4	4			12					
Тема 6. Методи менеджменту у соціальній роботі	20	4	4			12					
Тема 7. Інформаційне забезпечення менеджменту у соціальній роботі	16	2	2			12					
Тема 8. Управлінські рішення в менеджменті у соціальній роботі	15	2	2			11					
РОЗДІЛ II											
ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ											
В ОРГАНІЗАЦІЯХ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ											
Тема 9. Кадрове забезпечення соціальної роботи	2		2								
Тема 10. Формування колективу в організації	4	2	2								
Тема 11. Теорія і практика мотивації персоналу	15	2	2			11					
Тема 12. Самоменеджмент як структурна складова менеджменту у соціальній роботі	15	2	2			11					
УСЬОГО ГОДИН	150	26	28		2	94					

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Визначення суті і змісту менеджменту у соціальній роботі	2	
2.	Тема 3. Організація як соціальне утворення	4	
3.	Тема 4. Структура менеджменту у соціальній роботі	2	
4.	Тема 5. Функції менеджменту у соціальній роботі	4	
5.	Тема 6. Методи менеджменту у соціальній роботі	4	
6.	Тема 7. Інформаційне забезпечення менеджменту у соціальній роботі	2	
7.	Тема 8. Управлінські рішення в менеджменті у соціальній роботі	2	
8.	Тема 10. Формування колективу в організації	2	
9.	Тема 11. Теорія і практика мотивації персоналу	2	
10.	Тема 12. Самоменеджмент як структурна складова менеджменту у соціальній роботі	2	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Визначення суті і змісту менеджменту у соціальній роботі	2	
2.	Тема 3. Організація як соціальне утворення	4	
3.	Тема 4. Структура менеджменту у соціальній роботі	2	
4.	Тема 5. Функції менеджменту у соціальній роботі	4	
5.	Тема 6. Методи менеджменту у соціальній роботі	4	
6.	Тема 7. Інформаційне забезпечення менеджменту у соціальній роботі	2	
7.	Тема 8. Управлінські рішення в менеджменті у соціальній роботі	2	
8.	Тема 9. Кадрове забезпечення соціальної роботи	2	
9.	Тема 10. Формування колективу в організації	2	
10.	Тема 11. Теорія і практика мотивації персоналу	2	
11.	Тема 12. Самоменеджмент як структурна складова менеджменту у соціальній роботі	2	

**Методичне забезпечення
ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

Практичне заняття № 1.

**Тема 1. ВИЗНАЧЕННЯ СУТІ І ЗМІСТУ МЕНЕДЖМЕНТУ У
СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ**

(2 години)

Теоретичні питання:

1. Категорії «управління» і «менеджмент».
2. Напрями (теорії) розвитку менеджменту як системи знань: «класична» або «традиційна» школа; школа «людських відносин» або «людської поведінки»; «емпірична школа»; «школа соціальних систем»; школа «науки управління»).
3. Підсистеми менеджменту за напрямками реалізації функцій (виробничий менеджмент, фінансовий менеджмент, маркетинг).
4. Структурні компоненти менеджменту (організація; функції управління; управлінські рівні; методи менеджменту; стилі керівництва; комунікації; управлінські рішення).
5. Основні підходи дослідження взаємозв'язку менеджменту і управління (конкретно-історичний; комплексний; аспектний; системний).
6. Предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту.
7. Розуміння менеджменту соціальної роботи. Предмет і продукт менеджменту соціальної роботи.
8. Складові процесу менеджменту соціальної роботи.
9. Основні принципи менеджменту соціальної роботи.

Література:

1. Песоцька О. П., Дєдов Є. Г. Менеджмент соціальної роботи: навч. посіб. для студ. спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» /О. П. Песоцька, Є. Г. Дєдов. – Луганськ: Альма-матер, 2012. – 110 с.
2. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи. Курс лекцій / О. Л. Главацька. – Тернопіль, ТДПУ, 2009. – 65 с.
3. Шендеровський К. Менеджмент у соціальній роботі / К. Шендеровський. – К.: Главник, 2007. – 207 с.
4. Шендеровський К.С. Управління соціальною роботою з дітьми та молоддю. Менеджмент соціальної служби: навч.-метод. зб. для спеціаліста з соц. роботи системи центрів соц. Служб для молоді м. Києва / К. С. Шендеровський. – К., 2002. – 158 с.
5. Шегда А. В. Менеджмент: підручник / А. В. Шегда. – К.: Знання, 2004. – 687 с.
6. Стадник В. В., Йохна М. А. Менеджмент: підручник. вип. 2-ге, вип., доп. / В. В. Стадник., М. А. Йохна.– К.: Академвидав, 2007. – 472с.
7. Пушкар Р. М., Тарнавська Н. П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. / Р. М. Пушкар, Н. П. Тарнавська. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 486 с.
8. Осовська Г. В, Копитова І. В. Основи менеджменту. Практикум: Навчальний посібник / Г. В. Осовська, І. В. Копитова. – К.: Кондор, 2005. – 581 с.

Практичне заняття № 2-3.

Тема 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК СОЦІАЛЬНЕ УТВОРЕННЯ

(4 години)

Теоретичні питання:

1. Поняття організації та її ознаки.
2. Закони організації.
3. Суть організації соціальної сфери (визначення, послідовність процесів життєдіяльності, об'єднуючі атрибути, компоненти, особливості).
4. Особливості організації соціальної роботи з точки зору соціальних явищ.
5. Особливості організації соціальної роботи з точки зору соціальних проблем.
6. Особливості організації соціальної роботи з точки зору професійної спрямованості соціальних працівників.
7. Процесуальний та інституціональний аспект організації соціальної роботи.
8. Фази життєвого циклу організації соціальної роботи.
9. Організаційні структури управління організаціями (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична).

Література:

1. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.
2. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи. Курс лекцій / О. Л. Главацька.– Тернопіль, ТДПУ, 2009. – 65 с.
3. Стадник В. В., Йохна М. А. Менеджмент: Підручник. Вип. 2-ге, вип., доп. / В. В. Стадник, М. А. Йохна.– К.: Академвидав, 2007. – 472с.
4. Пушкар Р. М., Тарнавська Н. П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник / Р. В. Пушкар, Н. П. Тарнавська. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 486 с.
5. Осовська Г. В, Копитова І. В. Основи менеджменту. Практикум: Навчальний посібник / Г. В. Осовська, І. В. Копитова. – К.: Кондор, 2005. – 581 с.
6. Шендеровський К. Менеджмент у соціальній роботі / К. Шендеровський. – К.: Главник, 2007. – 207 с.
7. Хміль Ф. І. Основи менеджменту : Підручник. Вид. 2-ге, випр., доп. / Ф. І. Хміль. – К.: Академвидав, 2007. – 576 с.

Практичне заняття № 4.

Тема 4. СТРУКТУРА МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

(2 години)

Теоретичні питання:

1. Трирівнева структура управління соціальною роботою в Україні
2. Заклади соціальної роботи. Специфіка управління закладом соціальної роботи
3. Управлінська праця менеджерів соціальної роботи (мета управлінської праці, предмет управлінської праці, засоби управлінської праці, характеристика управлінської праці, продукт управлінської праці).
4. Порівняльна характеристика типів керівників (демократичний, авторитарний, ліберальний).
5. Керівник і лідер основні функції керівника
6. Керівництво, влада, лідерство та авторитет
7. Вимоги до сучасного стилю керівництва
8. Основні якості сучасного менеджера
9. Етична роль менеджерів в організації

Література:

1. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи. Курс лекцій / О. Л. Главацька.– Тернопіль, ТДПУ, 2009. – 65 с.
2. Переверзев М. П., Шайденко Н. А., Басовский Л. Е. Менеджмент : учебник / под общ. ред. проф. М. П. Переверзева. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 330 с.
3. Песоцька О. П., Дєдов Є. Г. Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник для студ. спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» / О. П. Песоцька, Є. Г. Дєдов. – Луганськ: Альма-матер, 2012. – 110 с.
4. Семенов А. К., Маслов Е. Л. Этика менеджмента : учеб. пособие / А. К. Семенов, Е. Л. Маслов. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2007. – 272 с.
5. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 336 с.
6. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.

Практичне заняття № 5-6.

Тема 5. ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

(4 години)

Теоретичні питання:

1. Планування як функція менеджменту соціальної роботи
  - 1.1. Сутність функції планування
  - 1.2. Етапи стратегічного планування
  - 1.3. Програмно-цільове управління
2. Організація як функція менеджменту соціальної роботи
  - 2.1. Поняття організаційної діяльності
  - 2.2. Норми керованості
  - 2.3. Взаємини повноважень
  - 2.4. Побудова організації
3. Мотивація як функція менеджменту соціальної роботи
  - 3.1. Основні поняття
  - 3.2. Змістовні теорії мотивації
  - 3.3. Процесуальні теорії мотивації
  - 3.4. Форми визнання та оцінки результатів праці
4. Контроль як функція менеджменту соціальної роботи
  - 4.1. Поняття та види управлінського контролю
  - 4.2. Етапи процесу контролю
  - 4.3. Контроль в соціальній роботі

Література:

1. Менеджмент : навч. посібник / за ред. С. І. Михайлова. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 416 с.
2. Переверзев М. П., Шайденко Н. А., Басовский Л. Е. Менеджмент : учебник / под общ. ред. проф. М. П. Переверзева. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 330 с.
3. Песоцька О. П., Дедов Є. Г. Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник для студ. спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» / О. П. Песоцька, Є. Г. Дедов. – Луганськ: Альма-матер, 2012. – 110 с.
4. Сладкевич В. П., Чернявский А. Д. Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций / В. П. Сладкевич, А. Д. Чернявский. - К. : МАУП, 2003. – 152. с.
5. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.

Практичне заняття № 7-8.

**Тема 6. МЕТОДИ МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ
(4 години)**

Теоретичні питання:

1. Сутність і призначення методів менеджменту соціальної роботи. Специфіка трьох груп методів управління (економічні, організаційно-розпорядницькі і соціальні).
2. Економічні методи управління
3. Адміністративні методи управління
4. Соціально-психологічні методи управління
5. Соціальні проекти як інструмент менеджменту соціальної роботи.
6. Моделі як інструмент менеджменту соціальної роботи.
7. Програми як інструмент менеджменту соціальної роботи.

Практичні завдання:

1. Розробити авторський проект (тема та статус організації соціальної сфери за вибором).
2. Розробити (запропонувати) програму соціальної служби.
3. Розробити (запропонувати) модель соціальної роботи.
4. Розробити (запропонувати) план соціальної роботи.

Література:

1. Соціальна робота: Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник // Соціальна робота. – К.: ДЦССМ, 2003. – Кн. 7. – 372. с.
2. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.

Практичне заняття № 9.

Тема 7. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

(2 години)

Теоретичні питання:

1. Роль і значення інформації в управлінській діяльності.
2. Класифікація управлінської інформації.
3. Відкрита і закрита інформація.
4. Джерела інформації. Джерела зовнішньої інформації для прийняття управлінських рішень.
5. Канали поширення і носії інформації.
6. Змістовні і якісні вимоги до управлінської інформації.
7. Операції, які проводяться з управлінською інформацією.
8. Аналіз зовнішньої інформації.
9. Вимоги до поширення і захисту управлінської інформації.
10. Як охороняти комерційну таємницю організації.
11. Робота керівника з документами (порядок складання й оформлення організаційно-розпорядничих документів, робота з вхідними документами, робота з внутрішніми і вихідними документами, робота з документами по кадрах).

Література:

1. Менеджмент : навч. посібник / за ред. С. І. Михайлова. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 416 с.
2. Семенов А. К., Маслов Е. Л. Этика менеджмента : учеб. пособие / А. К. Семенов, Е. Л. Маслов. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2007. – 272 с.
3. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.
4. Стадник В. В., Йохна М. А. Менеджмент: Підручник. Вип. 2-ге, вип., доп. / В. В. Стадник, М. А. Йохна.– К.: Академвидав, 2007. – 472с.
5. Пушкар Р. М., Тарнавська Н. П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник / Р. В. Пушкар, Н. П. Тарнавська. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 486 с.
6. Хміль Ф. І. Основи менеджменту : Підручник. Вид. 2-ге, випр., доп. / Ф. І. Хміль. – К.: Академвидав, 2007. – 576 с.

Практичне заняття № 10.

Тема 8. УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ В МЕНЕДЖМЕНТІ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

(2 години)

Теоретичні питання:

1. Роль управлінських рішень в менеджменті соціальної роботи.
2. Класифікація управлінських рішень.
3. Вимоги до управлінських рішень.
4. Основні правила і підходи до прийняття управлінських рішень (визначення проблеми; аналіз проблеми; визначення альтернативних рішень; оцінка альтернатив і вибір найкращої; виконання рішення і оцінка результату).
5. Умови успішного ухвалення управлінських (права, повноваження, обов'язковість, компетентність, відповідальність, обґрунтованість, своєчасність і пріоритетність).
6. Фактори впливу на процес ухвалення управлінського рішення (особисті якості менеджера, стиль управління, середовище, система комунікації, застосування сучасних технологій).
7. Ризики у процесі прийняття управлінського рішення.

Література:

1. Колпаков В. М. Теория и практика принятия управленческих решений : учеб. пособие / В. М. Колпаков. – К.: МАУП, 2004. – 504 с.
2. Менеджмент : навч. посібник / за ред. С. І. Михайлова. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 416 с.
3. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 336 с.
4. Шендеровський К. Менеджмент у соціальній роботі / К. Шендеровський. – К.: Главник, 2007. – 207 с.
5. Стадник В. В., Йохна М. А. Менеджмент: Підручник. Вип. 2-ге, вип., доп. / В. В. Стадник, М. А. Йохна.– К.: Академвидав, 2007. – 472с.
6. Пушкар Р. М., Тарнавська Н. П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник / Р. В. Пушкар, Н. П. Тарнавська. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 486 с.

Практичне заняття № 11.

Тема 9. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

(2 години)

Теоретичні питання:

1. Історичні аспекти кадрового менеджменту.
2. Зміст процесу управління персоналом.
3. Складові процесу управління персоналом (визначення потреби в робочій силі; набір персоналу; підбір працівників; визначення зарплати і пільг; навчання і консультивання працівників; оцінка трудової діяльності; підготовка керівних кадрів і їх просування; поточне управління персоналом; профорієнтація і соціальна адаптація працівників).
4. Профорієнтація й адаптація нових працівників
5. Атестація персоналу.

Література:

1. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 336 с.
2. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.
3. Менеджмент : навч. посібник / за ред. С. І. Михайлова. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 416 с.
4. Соціальна робота: Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник // Соціальна робота. – К.: ДЦССМ, 2003. – Кн. 7. – 372. с.
5. Щёкин Г. В. Основы кадрового менеджмента: учебник / Г. В. Щёкин. – 5-е изд., – К.: МАУП, 2004. – 280 с.
6. Мурашко М. І. Менеджмент персоналу: Навч. посібник / М. І. Мурашко. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Т-во «знання», КОО, 2008. – 435 с.
7. Виногородський М. Д., Виногородська А. М., Шканова О. М. Управління персоналом. 2-ге видання: Навч. Посібник / М. Д. Виногородський, А. М. Виногородська, О. М. Шканова. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 502 с.
8. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом. Підручник / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
9. Хміль Ф. І. Управління персоналом : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Ф. І. Хміль. – К.: Академвидав, 2006. – 488 с.

Практичне заняття № 12.

Тема 10. ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВУ В ОРГАНІЗАЦІЇ

(2 години)

Теоретичні питання:

1. Трудовий колектив і соціальна відповідальність організації.
2. Стадії і етапи розвитку трудового колективу.
3. Управління групами в організаціях. Формальні і неформальні групи.
4. Конфлікти в трудовому колективі
  - поняття, природа, значення і симптоми конфліктів;
  - типологія, спрямованість, розвиток і наслідки конфліктів;
  - способи попередження конфліктів у трудовому колективі;
  - методи управління конфліктами;
  - типові стилі поведінки в конфліктних ситуаціях;
5. Корпоративна культура в управлінні.
6. Етичні цінності корпоративної культури

Практичні завдання:

Визначте особливості власної поведінки в конфліктних ситуаціях за допомогою тесту «Чи конфліктна ви людина?», розробленого К. У. Томасом і Р. Х. Кілменном. (Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.)

Література:

1. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 336 с.
2. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.
3. Виногородський М. Д., Виногородська А. М., Шканова О. М. Управління персоналом. 2-ге видання: Навч. Посібник / М. Д. Виногородський, А. М. Виногородська, О. М. Шканова. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 502 с.
4. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом. Підручник / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
5. Мурашко М. І. Менеджмент персоналу: Навч. посібник / М. І. Мурашко. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Т-во «знання», КОО, 2008. – 435 с.
6. Хміль Ф. І. Управління персоналом : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Ф. І. Хміль. – К.: Академвидав, 2006. – 488 с.

Практичне заняття № 13.

Тема 11. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

(2 години)

Теоретичні питання:

1. Специфіка й особливості трудової мотивації.
2. Матеріальне (економічне) стимулювання.
3. Нематеріальне стимулювання.
4. Сучасні теорії мотивації працівників.
5. Конкретні методи і комплексна мотивація персоналу.
6. Оцінка і формування мотивації персоналу.
7. Досвід компаній мотивації підлеглих.

Література:

1. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 336 с.

2. Головатий М. Ф., Лукашевич М. П., Дмитренко Г. А. Управлінські аспекти соціальної роботи : курс лекцій / М. Ф. Головатий, М. П. Лукашевич, Г. А. Дмитренко. – К. : МАУП, 2004. – 368 с.

3. Дмитренко В. А., Шарапатова Е. А., Максименко Т. М. Мотивация и оценка персонала : учеб. пособие / В. А. Дмитренко, Е. А. Шарапатова, Т. М. Максименко. – К. :МАУП, 2002. – 248 с.

4. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.

Практичне заняття № 14.

**Тема 12. САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК СТРУКТУРНА СКЛАДОВА
МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ**

(2 години)

Теоретичні питання:

1. Визначення, сутність, цілі і переваги самоменеджменту.
2. Самопізнання і самооцінка менеджера.
3. Значення часу й основні причини його втрат.
4. Способи заощадження і ефективного використання власного часу.
5. Функції самоменеджменту.
  - поняття функцій самоменеджменту;
  - функція «визначення мети»;
  - функція самоменеджменту «планування»;
  - функція самоменеджменту «рішення»;
  - функція самоменеджменту «організація і реалізація»;
  - функція самоменеджменту «контроль».

Література:

1. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.
2. Соціальна робота: Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник // Соціальна робота. – К.: ДЦССМ, 2003. – Кн. 7. – 372. с.
3. Лукашевич Н. П. Теория и практика самоменеджмента : учеб. пособие / Н. П. Лукашевич. – 2-е изд., испр. – К. : МАУП, 2002. – 360 с.
4. Песоцька О. П., Дедов Є. Г. Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник для студ. спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» / О. П. Песоцька, Є. Г. Дедов. – Луганськ: Альма-матер, 2012. – 110 с.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 2. КОНЦЕПТУАЛЬНА ЕВОЛЮЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Завдання для самостійної роботи:

1. Історія розвитку
2. Розвиток управлінської науки в Україні
3. Характеристика зарубіжних шкіл управління
4. Сучасні підходи до розуміння менеджменту у соціальній роботі

Література:

1. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи. Курс лекцій / О. Л. Главацька.– Тернопіль, ТДПУ, 2009. – 65 с.
2. Кравченко А. И. История менеджмента: учеб. пособие / А. И. Кравченко. – М.: Академический Проект, 2000. – 352 с.
3. Лукашевич Н. П. Теория и практика самоменеджмента : учеб. пособие / Н. П. Лукашевич. – 2-е изд., испр. – К. : МАУП, 2002. – 360 с.
4. Песоцька О. П., Дєдов Є. Г. Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник для студ. спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» / О. П. Песоцька, Є. Г. Дєдов. – Луганськ: Альма-матер, 2012. – 110 с.
5. Соціальна робота: Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник // Соціальна робота. – К.: ДЦССМ, 2003. – Кн. 7. – 372. с.
6. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.

Тема 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК СОЦІАЛЬНЕ УТВОРЕННЯ

Завдання для самостійної роботи:

1. Сутність організації: ознаки, закони, визначення, послідовність процесів життєдіяльності, об'єднуючі атрибути, компоненти, особливості.
2. Особливості організації соціальної роботи (з точки зору соціальних явищ; з точки зору соціальних проблем; з точки зору професійної спрямованості соціальних працівників).
3. Лінійна структура управління організаціями.
4. Функціональна структура управління організаціями.
5. Лінійно-функціональна структура управління організаціями.
6. Матрична структура управління організаціями.

Література:

1. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.
2. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи. Курс лекцій / О. Л. Главацька.– Тернопіль, ТДПУ, 2009. – 65 с.
3. Стадник В. В., Йохна М. А. Менеджмент: Підручник. Вип. 2-ге, вип., доп. / В. В. Стадник, М. А. Йохна.– К.: Академвидав, 2007. – 472с.
4. Пушкар Р. М., Тарнавська Н. П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник / Р. В. Пушкар, Н. П. Тарнавська. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 486 с.
5. Осовська Г. В, Копитова І. В. Основи менеджменту. Практикум: Навчальний посібник / Г. В. Осовська, І. В. Копитова. – К.: Кондор, 2005. – 581 с.
6. Шендеровський К. Менеджмент у соціальній роботі / К. Шендеровський. – К.: Главник, 2007. – 207 с.
7. Хміль Ф. І. Основи менеджменту : Підручник. Вид. 2-ге, випр., доп. / Ф. І. Хміль. – К.: Академвидав, 2007. – 576 с.

Тема 5. ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Завдання для самостійної роботи:

1. Сутність функції планування
2. Етапи стратегічного планування
3. Програмно-цільове управління
4. Поняття організаційної діяльності
5. Норми керованості
6. Взаємини повноважень
7. Побудова організації
8. Змістовні теорії мотивації
9. Процесуальні теорії мотивації
10. Форми визнання та оцінки результатів праці
11. Поняття та види управлінського контролю
12. Етапи процесу контролю
13. Контроль в соціальній роботі

Література:

1. Менеджмент : навч. посібник / за ред. С. І. Михайлова. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 416 с.
2. Менеджмент социальной работы : учеб. пособие для вузов / под ред. Е. И. Комарова, А. И. Войтенко. – М.: ВЛАДОС, 2001. – 288 с.
3. Переверзев М. П., Шайденко Н. А., Басовский Л. Е. Менеджмент : учебник / под общ. ред. проф. М. П. Переверзева. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 330 с.
4. Песоцька О. П., Дедов Є. Г. Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник для студ. спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» / О. П. Песоцька, Є. Г. Дедов. – Луганськ: Альма-матер, 2012. – 110 с.
5. Сладкевич В. П., Чернявский А. Д. Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций / В. П. Сладкевич, А. Д. Чернявский. - К. : МАУП, 2003. – 152. с.
6. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.

Тема 6. МЕТОДИ МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Завдання для самостійної роботи:

1. Соціальні проекти як інструмент менеджменту соціальної роботи.
2. Моделі як інструмент менеджменту соціальної роботи.
3. Програми як інструмент менеджменту соціальної роботи.

Література:

1. Соціальна робота: Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник // Соціальна робота. – К.: ДЦССМ, 2003. – Кн. 7. – 372. с.
2. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.

Тема 7. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Завдання для самостійної роботи:

1. Психологічні особливості ділового спілкування.
2. Види, типи і форми ділового спілкування.
3. Культура ділового спілкування.
4. Організаційна і психологічна підготовка менеджера до індивідуального діалогічного спілкування.
5. Організація ефективного спілкування керівника з підлеглими.
6. Мистецтво слухати і схилити до своєї точки зору.

Література:

1. Менеджмент : навч. посібник / за ред. С. І. Михайлова. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 416 с.
2. Семенов А. К., Маслов Е. Л. Этика менеджмента : учеб. пособие / А. К. Семенов, Е. Л. Маслов. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2007. – 272 с.
3. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.
4. Стадник В. В., Йохна М. А. Менеджмент: Підручник. Вип. 2-ге, вип., доп. / В. В. Стадник, М. А. Йохна.– К.: Академвидав, 2007. – 472с.
5. Пушкар Р. М., Тарнавська Н. П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник / Р. В. Пушкар, Н. П. Тарнавська. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 486 с.
6. Хміль Ф. І. Основи менеджменту : Підручник. Вид. 2-ге, випр., доп. / Ф. І. Хміль. – К.: Академвидав, 2007. – 576 с.

Тема 8. УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ В МЕНЕДЖМЕНТІ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Завдання для самостійної роботи:

1. Управлінські рішення в менеджменті соціальної роботи: класифікація управлінських рішень; вимоги до управлінських рішень.

2. Основні правила і підходи до прийняття управлінських рішень (визначення проблеми; аналіз проблеми; визначення альтернативних рішень; оцінка альтернатив і вибір найкращої; виконання рішення і оцінка результату).

3. Умови успішного ухвалення управлінських (права, повноваження, обов'язковість, компетентність, відповідальність, обґрунтованість, своєчасність і пріоритетність).

4. Фактори впливу на процес ухвалення управлінського рішення (особисті якості менеджера, стиль управління, середовище, система комунікації, застосування сучасних технологій).

Література:

1. Колпаков В. М. Теория и практика принятия управленческих решений : учеб. пособие / В. М. Колпаков. – К.: МАУП, 2004. – 504 с.

2. Менеджмент : навч. посібник / за ред. С. І. Михайлова. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 416 с.

3. Переверзев М. П., Шайденко Н. А., Басовский Л. Е. Менеджмент : учебник / под общ. ред. проф. М. П. Переверзева. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 330 с.

4. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 336 с.

5. Шендеровський К. Менеджмент у соціальній роботі / К. Шендеровський. – К.: Главник, 2007. – 207 с.

6. Стадник В. В., Йохна М. А. Менеджмент: Підручник. Вип. 2-ге, вип., доп. / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – К.: Академвидав, 2007. – 472с.

7. Пушкар Р. М., Тарнавська Н. П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник / Р. В. Пушкар, Н. П. Тарнавська. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 486 с.

Тема 11. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

Завдання для самостійної роботи:

1. Особливості трудової мотивації.
2. Сучасні теорії мотивації працівників.
3. Методи мотивації персоналу.
4. Оцінка мотивації персоналу.

Література:

1. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 336 с.
2. Головатий М. Ф., Лукашевич М. П., Дмитренко Г. А. Управлінські аспекти соціальної роботи : курс лекцій / М. Ф. Головатий, М. П. Лукашевич, Г. А. Дмитренко. – К. : МАУП, 2004. – 368 с.
3. Дмитренко В. А., Шарапатова Е. А., Максименко Т. М. Мотивация и оценка персонала : учеб. пособие / В. А. Дмитренко, Е. А. Шарапатова, Т. М. Максименко. – К. :МАУП, 2002. – 248 с.
4. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.

Тема 12. САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК СТРУКТУРНА СКЛАДОВА МЕНЕДЖМЕНТУ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Завдання для самостійної роботи:

1. Самоменеджмент: визначення, сутність, цілі, переваги.
2. Самопізнання і самооцінка менеджера.
3. Значення часу й основні причини його втрат.
4. Способи заощадження і ефективного використання власного часу.
5. Функції самоменеджменту.

Література:

1. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.
2. Соціальна робота: Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник // Соціальна робота. – К.: ДЦССМ, 2003. – Кн. 7. – 372. с.
3. Лукашевич Н. П. Теория и практика самоменеджмента : учеб. пособие / Н. П. Лукашевич. – 2-е изд., испр. – К. : МАУП, 2002. – 360 с.
4. Песоцька О. П., Дєдов Є. Г. Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник для студ. спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» / О. П. Песоцька, Є. Г. Дєдов. – Луганськ: Альма-матер, 2012. – 110 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом. Підручник / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
2. Виногородський М. Д., Виногородська А. М., Шканова О. М. Управління персоналом. 2-ге видання: Навч. Посібник / . Д. Виногородський, А. М. Виногородська, О. М. Шканова. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 502 с.
3. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи. Курс лекцій / О. Л. Главацька.– Тернопіль, ТДПУ, 2009. – 65 с.
4. Головатий М. Ф., Лукашевич М.П., Дмитренко Г.А. Політично-правові засади соціального менеджменту в Україні : курс лекцій / М. Ф. Головатий, М. П. Лукашевич, Г. А. Дмитренко // Управлінські аспекти соціальної роботи. – К. : МАУП, 2002. – 376 с.
5. Головатий М. Ф., Лукашевич М. П., Дмитренко Г. А. Управлінські аспекти соціальної роботи : курс лекцій / М. Ф. Головатий, М. П. Лукашевич, Г. А. Дмитренко. – К. : МАУП, 2004. – 368 с.
6. Дмитренко В. А., Шарапатова Е. А., Максименко Т. М. Мотивація и оцінка персоналу : учеб. пособие / В. А. Дмитренко, Е. А. Шарапатова, Т. М. Максименко. – К. :МАУП, 2002. – 248 с.
7. Дмитренко Г. А., Стратегічний менеджмент у системі освіти : навч. посібник / Г. А. Дмитренко. – К. : МАУП, 1999. – 176 с.
8. Етика ділового спілкування : навч. посібник / за ред. Т. Б. Гриценко, Т. Д. Іщенко, Т. Ф. Мельничук. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
9. Зарецький А. Д. Менеджмент соціальної роботи : учеб. пособие / А. Д. Зарецький. – Ростов на Дону : Феникс, 2008. – 187 с.
10. Кайлюк Є. М. Стратегічний менеджмент. Конспект лекцій / Є. М. Кайлюк. – Харків : ХНАМГ, 2006. – 80 с.
11. Колпаков В. М. Теорія и практика прийняття управлінських рішень : учеб. пособие / В. М. Колпаков. – К.: МАУП, 2004. – 504 с.
12. Кравченко А. И. Історія менеджменту: учеб. пособие / А. И. Кравченко. – М.: Академічний Проект, 2000. – 352 с.
13. Лукашевич Н. П. Теорія и практика самоменеджменту : учеб. пособие / Н. П. Лукашевич. – 2-е изд., испр. – К. : МАУП, 2002. – 360 с.
14. Менеджмент : навч. посібник / за ред. С. І. Михайлова. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 416 с.
15. Мурашко М. І. Менеджмент персоналу: Навч. посібник / М. І. Мурашко. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Т-во «знання», КОО, 2008. – 435 с.
16. Новіков Б. В., Сініок Г. Ф., Круш П. В. Основи адміністративного менеджменту: навч. посібник / Б. В. Новіков, Г. Ф. Сініок, П. В. Круш. – К. : «Центр навчальної літератури», 2004. – 560 с.

17. Осовська Г. В, Копитова І. В. Основи менеджменту. Практикум: Навчальний посібник / Г. В. Осовська, І. В. Копитова. – К.: Кондор, 2005. – 581 с.
18. Переверзев М. П., Шайденко Н. А., Басовский Л. Е. Менеджмент : учебник / под общ. ред. проф. М. П. Переверзева. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 330 с.
19. Песоцька О. П., Дєдов Є. Г. Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник для студ. спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» / О. П. Песоцька, Є. Г. Дєдов. – Луганськ: Альма-матер, 2012. – 110 с.
20. Пушкар Р. М., Тарнавська Н. П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник / Р. В. Пушкар, Н. П. Тарнавська. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 486 с.
21. Сладкевич В. П., Чернявский А. Д. Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций / В. П. Сладкевич, А. Д. Чернявский. - К.: МАУП, 2003. – 152. с.
22. Соціальна робота: Менеджмент соціальної роботи : навч. посібник // Соціальна робота. – К.: ДЦССМ, 2003. – Кн. 7. – 372. с.
23. Стадник В. В., Йохна М. А. Менеджмент: Підручник. Вип. 2-ге, вип., доп. / В. В. Стадник, М. А. Йохна.– К.: Академвидав, 2007. – 472с.
24. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 336 с.
25. Хміль Ф. І. Основи менеджменту : Підручник. Вид. 2-ге, випр., доп. / Ф. І. Хміль. – К.: Академвидав, 2007. – 576 с.
26. Хміль Ф. І. Управління персоналом : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Ф. І. Хміль. – К.: Академвидав, 2006. – 488 с.
27. Хомяков В. І. Менеджмент підприємств : навч. посібник / В. І. Хомяков. – Київ : Кондор, 2005. – 434 с.
28. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.
29. Шендеровський К. Менеджмент у соціальній роботі / К. Шендеровський. – К.: Главник, 2007. – 207 с.
30. Шендеровський К. С. Тактичний менеджмент соціальної служби : посібник для керівників соціальних служб / К. С. Шендеровський – К., 2011. – 222 с.
31. Щєкин Г. В. Основы кадрового менеджмента: учебник / Г. В. Щєкин. – 5-е изд.,– К.: МАУП, 2004. – 280 с.

Допоміжна

13. Інформаційні ресурси

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Теорії розвитку менеджменту як системи знань («класична» або «традиційна» школа; школа «людських відносин» або «людської поведінки»; «емпірична школа»; «школа соціальних систем»; школа «науки управління»).
2. Основні підходи дослідження взаємозв'язку менеджменту і управління (конкретно-історичний; комплексний; аспектний; системний).
3. Суть менеджменту соціальної роботи (організація; функції управління; управлінські рівні; методи менеджменту; стилі керівництва; комунікації; управлінські рішення).
4. Поняття організації та її ознаки. Закони організації.
5. Суть організації соціальної сфери (визначення, послідовність процесів життєдіяльності, об'єднуючі атрибути, компоненти, особливості).
6. Особливості організації соціальної роботи (з точки зору соціальних явищ, соціальних проблем, професійної спрямованості соціальних працівників).
7. Фази життєвого циклу організації соціальної роботи.
8. Організаційні структури управління організаціями (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична). Трирівнева структура управління соціальною роботою в Україні
9. Заклади соціальної роботи. Специфіка управління закладом соціальної роботи.
10. Управлінська праця менеджерів соціальної роботи (мета управлінської праці, предмет управлінської праці, засоби управлінської праці, характеристика управлінської праці, продукт управлінської праці).
11. Порівняльна характеристика типів керівників (демократичний, авторитарний, ліберальний).
12. Керівник і лідер основні функції керівника. Вимоги до сучасного стилю керівництва.
13. Основні якості сучасного менеджера. Етична роль менеджерів в організації.
14. Планування як функція менеджменту соціальної роботи (сутність функції планування, етапи стратегічного планування, програмно-цільове управління).
15. Організація як функція менеджменту соціальної роботи (поняття організаційної діяльності, норми керованості, взаємини повноважень, побудова організації).
16. Мотивація як функція менеджменту соціальної роботи.
17. Змістовні та процесуальні теорії мотивації праці.

18. Контроль як функція менеджменту соціальної роботи.
19. Контроль в соціальній роботі.
20. Сутність і призначення методів менеджменту соціальної роботи.
21. Економічні методи управління.
22. Адміністративні методи управління.
23. Соціально-психологічні методи управління.
24. Соціальні проекти як інструмент менеджменту соціальної роботи.
25. Моделі як інструмент менеджменту соціальної роботи.
26. Програми як інструмент менеджменту соціальної роботи.
27. Роль і значення інформації в управлінській діяльності.
28. Класифікація управлінської інформації. Змістовні і якісні вимоги до управлінської інформації .
29. Робота керівника з документами (порядок складання й оформлення організаційно-розпорядничих документів, робота з вхідними документами, робота з внутрішніми і вихідними документами, робота з документами по кадрах).
30. Роль управлінських рішень в менеджменті соціальної роботи.
31. Класифікація управлінських рішень. Вимоги до управлінських рішень.
32. Основні правила і підходи до прийняття управлінських рішень (визначення проблеми; аналіз проблеми; визначення альтернативних рішень; оцінка альтернатив і вибір найкращої; виконання рішення і оцінка результату).
33. Умови успішного ухвалення управлінських (права, повноваження, обов'язковість, компетентність, відповідальність, обґрунтованість, своєчасність і пріоритетність).
34. Фактори впливу на процес ухвалення управлінського рішення (особисті якості менеджера, стиль управління, середовище, система комунікації, застосування сучасних технологій).
35. Ризики у процесі прийняття управлінського рішення.
36. Зміст і складові процесу управління персоналом (визначення потреби в робочій силі; набір персоналу; підбір працівників; визначення зарплати і пільг; навчання і консультування працівників; оцінка трудової діяльності; підготовка керівних кадрів і їх просування; поточне управління персоналом; профорієнтація і соціальна адаптація працівників).
37. Профорієнтація й адаптація нових працівників.
38. Атестація персоналу.
39. Трудовий колектив і соціальна відповідальність організації.
40. Стадії і етапи розвитку трудового колективу.

41. Управління групами в організаціях. Формальні і неформальні групи.

42. Конфлікти в трудовому колективі (поняття, природа, значення і симптоми конфліктів; типологія, спрямованість, розвиток і наслідки конфліктів; способи попередження конфліктів у трудовому колективі; методи управління конфліктами; типові стилі поведінки в конфліктних ситуаціях).

43. Корпоративна культура та етичні цінності в управлінні.

44. Специфіка й особливості трудової мотивації.

45. Сучасні теорії мотивації працівників.

46. Конкретні методи і комплексна мотивація персоналу.

47. Оцінка і формування мотивації персоналу. Досвід компаній мотивації підлеглих.

48. Визначення, сутність, цілі і переваги самоменеджменту.

49. Самопізнання і самооцінка менеджера.

50. Значення часу й основні причини його втрат. Способи заощадження і ефективного використання власного часу.

51. Функції самоменеджменту (визначення мети, планування, рішення, організація і реалізація, контроль).